

Ekoloji ve Sürdürülebilirlik Kavramlarına İlişkin Dersler Açısından Mimarlık Eğitim Programlarının İrdelenmesi

An Investigation of Architectural Education Degree Programs in view of Courses on Ecology and Sustainability

Yavuz Arat

Necmettin Erbakan University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture
yavuzarat@konya.edu.tr

Mehmet Uysal

Necmettin Erbakan University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture
mehmetuysal@konya.edu.tr

ÖZET

Dünya'da enerji kaynaklarının tükenmesi, yeni kaynakların bulunması ve var olan enerjinin rantabl olarak kullanılması gerekliliğini ortaya çıkartmıştır. Enerji kapsamında gelişen, yürütülen politikalar ve savaşları tetikleyen bir unsur olarak karşımızda durmaktadır. Bu enerji krizlerine bağlı olarak dünyada sürdürülebilir, ekolojik bir enerji üretimi ve tüketimi olgusu geliştirilmeye başlanmıştır. Buna ilişkin olarak gelişmiş ülkelerde bilimin, sanayinin kısacası hayatın her alanında ekoprojeler üretilmiş veya hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda da mimarlık hem yapım faaliyetleri, hem geri dönüşüm hem sürdürülebilirlik hem de enerji kaynaklarının verimli kullanılması için en önemli alanlardan biridir. Dünyada buna bağlı olarak mimarlıkta ve eğitiminde de bu kavramlar ön plana çıkmış ve buna ilişkin uygulamalar ve dersler mimarlık eğitim programlarında yer almaya başlamıştır. Bu kapsamda baktığımızda dünyadaki bu yaklaşımın Türk mimarlık eğitimin verildiği bölümlerde ne oranda ele alındığı önem arz etmektedir. Bu çalışma kapsamında Türk üniversite sistemine bağlı olarak hizmet veren, vakıf, devlet ve KKTC'de yer alan üniversitelerin 2010 ve 2015 yıllarına ait mimarlık bölümleri ders programlarında sürdürülebilirlik ve ekoloji kapsamında yer alan derslerin değerlendirilmesi ve karşılaştırılması yapılmıştır. Bu değerlendirme ve karşılaştırmalar sonucunda 2010 yılında ekoloji ve sürdürülebilirliğe ait dersler programlarda yeteri kadar bulunmadığı ve 2015 yılında ise bu derslerin sayısının arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekoloji, Sürdürülebilirlik, Mimarlık Eğitimi, Öğretim planı.

ABSTRACT

The consumption of energy sources in the world led to the necessity of developing new sources and using the existing energy in an efficient way. The energy policies that were adopted stand out as the fact that triggered the wars. As a result of the encountered energy crisis a new trend to produce and use energy based on principles sustainability and ecology was followed. Further ecoprojects were produced in developed countries in every area of life including science, industry, etc. In this view, architecture is one of the most important areas for both construction facilities and recycling and sustainability and efficient usage of energy sources. These concepts come forward in architectural education, applications and courses related to these take their place in architectural education programs in the world. Thus investigating how these concepts found their reflections in Turkish architecture and how the concepts of ecology and sustainability were placed in architecture programs in Turkey become important issues. This study evaluates and compares the sustainability and ecology related courses in the curricula of private and public universities in both Turkey and Turkish Republic of Northern Cyprus for the years 2010 and 2015. As a result of the research it was observed that while courses related to ecology and sustainability did not exist in 2010 curricula the number of such courses increased in 2015 curricula.

Keywords: Ecology, Sustainability, Architecture Education, Architecture Curriculum.

1. GİRİŞ

Mimarlık eğitimiyle, yetkin, yaratıcı, eleştirel zekaya sahip, düşünsel açıdan gelişmiş, ekolojik yönden duyarlı, toplumsal sorumluluğu olan, teknolojiyi bilen ve meslek bilincine ulaşmış mimarlar yetiştirmek hedeflenmektedir. Bu kapsamda mimarlık öğrencisinin dünyadaki teknolojik, bilimsel ve sosyal gelişmelerin bilincinde sorumluluk geliştirmesi, ekoloji ve sürdürülebilirlik kavramlarını önemseyen, yenilebilir enerji kaynaklarını kullanabilen bir birikim oluşturması sağlanmalıdır.

Türkiye’de mimarlık eğitimi devlet, vakıf ve KKTC’de bulunan üniversitelerde verilmektedir. Üniversitelerde mimarlık eğitimi, yabancı dilde hazırlık programları dâhil beş yılda tamamlanmakta ve zorunlu staj programları bulunmaktadır. Üniversiteler mimarlık eğitimini, yükseköğretim kurumunun belirlediği alan ağırlığına uymak kaydı ile bünyesindeki öğretim üyelerinin çalışma ve ilgi alanlarına bağlı olarak programlanmaktadır. Bu nedenle mimarlık bölümlerinin eğitim - öğretim planları arasında değişik model ve geleneklerden kaynaklanan farklılıklarda bulunmaktadır.

Üniversitelerin mimarlık bölümlerinde okutulan dersler kapsamında zorunlu ve seçmeli derslerden oluşmaktadır. Ekoloji ve sürdürülebilirlikle alakalı derslerin her üniversitede zorunlu olmayıp genellikle seçmeli olması, öğrencinin seçimine bırakılmasından dolayı, aktif bir şekilde öğrenciye aktarılamadığı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, Türkiye’de 2010 ve 2015 yıllarında mimarlık ders programları/öğretim planlarında, ekoloji ve sürdürülebilirliğe ilişkin derslerin ne oranda yer aldığını ve bu süreçte programlardaki değişimi tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda eğitim-öğretim planlarında bu derslerin varlığı, uzmanlaşmış öğretim elemanların bulunması ile ilişkilidir. Çalışma kapsamında Devlet, Vakıf ve KKTC’deki üniversitelerden mimarlık eğitimi verenler tespit edilerek, ders programları incelenmiştir. İncelenen mimarlık bölümlerine ilişkin ders programları matrislere aktarılmış, bu matrisler üzerinden karşılaştırma ve çözümler yapılmıştır.

Çalışma Türkiye’de bulunan mimarlık bölümlerinin 2010 ve 2015 yıllarındaki öğretim planlarında yapılmış 2 aşamalı matris tablolarından oluşmaktadır. 2010 yılı itibarıyla eğitim-öğretim veren mimarlık okullarının öğretim planları ile 2015 yılı itibarıyla eğitim-öğretime başlayan mimarlık bölümlerinin öğretim planları tablolar halinde hazırlanarak oluşturulan matrisler üzerinden karşılaştırmalar yapılmıştır.

3. BULGULAR

Türkiye’de mimarlık bölümü bulunan üniversitelerin ders programlarının içeriklerinin değerlendirildiği bu çalışma iki kısımdan oluşmaktadır. Çalışmanın birinci kısmı 2010 yılında eğitim-öğretime başlamış mimarlık bölümlerinin öğretim programlarının ayrıntılı bir biçimde irdelenerek, ekoloji ve sürdürülebilirlik kavramlarının olduğu ders içeriklerinin değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmanın ikinci kısmında ise 2015 yılı itibarıyla eğitime başlamış mimarlık bölümlerinin öğretim programlarının yeniden irdelenmesi ile 2010 yılından itibaren mimarlık okullarına ait ders içeriklerinin arasındaki değişim tespit edilmiştir. Bu kapsamda sayıları gözle görünür bir biçimde artmış mimarlık bölümlerinin ders içerikleri, tam zamanlı ve yarı zamanlı öğretim üyeleri sayılarında içeren matrislere oluşturulmuştur.

2010 yılı itibarı ile Türkiye’de toplam 47 mimarlık bölümü bulunmakta olup, bunlardan 29 devlet üniversitesinin, 4 tanesi kadro oluşturma çalışmaları yüzünden eğitim-öğretime başlamamıştır. Bunun yanında mimarlık eğitimi veren Türkiye’de ki vakıf üniversiteleri 17 iken 4 tanesi kadro oluşturma çalışmalarına devam etmektedir. Ayrıca KKTC’de mimarlık eğitimi veren bölüm sayısı ise 5’tir (Anonim a, 2010, Tablo 3.1, Tablo 3.2).

Tablo 3.1. 2010 yılında açılmış Mimarlık bölümleri (Anonim a 2010)

Devlet Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Gaziantep Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
2	Mustafa Kemal Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
3	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
Vakıf Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Atılım Üniversitesi (Ankara)	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
2	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi
3	Gediz Üniversitesi	Mühendislik Fakültesi
4	İstanbul Bilgi Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
5	Okan Üniversitesi (İstanbul)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
6	Yeni Yüzyıl Üniversitesi (İstanbul)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
KKTC Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC-Lefkoşa)	Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi

Tablo 3.2. 2010 yılı itibariyle açılmamış Mimarlık bölümleri (Anonim a 2010)

Devlet Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Batman Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
2	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
3	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
4	Siirt Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
Vakıf Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Bilkent Üniversitesi (Ankara)	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
2	Çankaya Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
3	Gazikent Üniversitesi (Gaziantep)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
4	Melihşah Üniversitesi (Kayseri)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi

2015 yılı Türkiye’de toplam 128 mimarlık bölümü bulunmakta olup, bunlardan 74 devlet üniversitesinin, 33 tanesi kadro oluşturma çalışmaları yüzünden eğitim-öğretime başlamamıştır. Bunun yanında mimarlık eğitimi veren Türkiye’de ki vakıf üniversiteleri 48 iken 1 tanesi kadro oluşturma çalışmalarına devam etmektedir. Ayrıca KKTC’de mimarlık eğitimi veren bölüm sayısı ise 6’dır. 2010 ve 2015 mimarlık bölüm sayılarının hem devlet hemde vakıf üniversitelerin de ciddi bir oranda arttığı görülmektedir. Devlet üniversitelerindeki sayı 29’dan 74’e yükselmiş, bunlardan mimarlık eğitimi veren bölüm

sayısı ise 25'ten 41'e yükseldiği tespit edilmiştir. Ayrıca esas büyük sayı artışının vakıf üniversitelerinde olduğu görülmüştür. 2010 yılında vakıf üniversitelerindeki sayı—sayı 17'den 48'e yükselmiş, bunlardan mimarlık eğitimi veren bölüm sayısı ise 13'den 47'ye yükseldiği görülmüştür (Anonim b, 2015, Tablo 3.3, Tablo 3.4).

Üniversitelerin mimarlık bölümleri ders programlarında/öğretim planlarındaki ders sayısı ve kredileri öğretim planları kredi fazlalığına göre şekillenmektedir. Burada büyük farkı oluşturan mimari proje derslerinin eğitim programı içerisindeki ağırlığının değişkenlik göstermesi farklı işleyiş sistemlerinden kaynaklanmaktadır.

Mimari tasarım eğitiminde proje derslerinin ya da projenin teknik ayrıntılarının anlatıldığı yapı derslerinin ağırlık kazandığı ders programlarının olduğu görülmektedir. Ders çeşitliliğinin fazla olduğu üniversitelerin öğretim elemanlarının da fazla olduğu görülmektedir. Bu kapsamda bölümlerde bulunan öğretim elemanlarının uzmanlaştığı alanlarda ders verdiği ve çeşitliliğin arttığı tespit edilmiştir. Mimarlık bölümleri öğretim planlarında yer alan ve mimarlık eğitimi için çok önem arzeden, öğrenciye meslek pratiğinin çeşitli alanlarından farklı bilgi aktarımının gerçekleştirildiği seçmeli derslerin sayısının ve çeşitliliğinin fazla olmasının da uzmanlaşmış öğretim elemanlarının varlığına bağlı olarak geliştiği tespit edilmiştir. Ancak tüm mimarlık bölümlerinde, öğretim elemanları ve dersler kapsamında yeterli sayı ve çeşitliliğe ulaşılmadığından mezun olan mimarlık öğrencilerinin farklı özelliklere sahip olması sonucunu getirmektedir (Nalçakan ve Polatoğlu 2005).

Tablo 3.3. 2015 yılında açılmış Mimarlık bölümleri (Anonim b 2015)

Devlet Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Fırat Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
Vakıf Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	İstanbul Medipol Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
2	Selahaddin Eyyübi Üniversitesi (Diyarbakır)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
KKTC Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (KKTC-Lefkoşa)	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

Tablo 3.4. 2015 yılı itibariyle açılmamış Mimarlık bölümleri (Anonim b 2015)

No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
2	Adıyaman Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
3	Adnan Menderes Üniversitesi (Aydın)	Söke Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
4	Ahi Evran Üniversitesi (Kırşehir)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
5	Aksaray Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
6	Amasya Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
7	Batman Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
8	Bingöl Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
9	Bitlis Eren Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
10	Bursa Teknik Üniversitesi	Doğa Bilimleri, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi
11	Bülent Ecevit Üniversitesi (Zonguldak)	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
12	Celal Bayar Üniversitesi (Manisa)	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
13	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
14	Dumlupınar Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
15	Erzurum Teknik Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
16	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi
17	Harran Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi
18	Hitit Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
19	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
20	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
21	Kafkas Üniversitesi (Kars)	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
22	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
23	Karabük Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
24	Kastamonu Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
25	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
26	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
27	Muş Alpaslan Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
28	Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
29	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi
30	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
31	Siirt Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
32	Sinop Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi
33	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi
Vakıf Üniversiteleri		
No	Üniversite Adı	Mimarlık bölümünün yer aldığı fakülte
1	Turgut Özal Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

Tablo 3.5. Devlet Üniversitelerinde mevcut öğretim planlarında yer alan derslerin içeriğinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik kavramları (Anonim a 2010)

No	Üniversite Adı	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının dersin ana başlığında yer alması	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının ders içinde bahsedilmesi	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi
1	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ (BOLU) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Çevresel Tasarım ve Ekolojik Mimarlık I Çevresel Tasarım ve Ekolojik Mimarlık II	Zorunlu Zorunlu	2+3 (3) 2+3 (3)			
2	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (ESKİŞEHİR) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Planlama ve Tasarım Mimarlık ve Ekoloji	Seçmeli Seçmeli	2+2 (3) 2+2 (3)	Kent Yönetimi ve Çevre Yapılandırma Pasif İklim Elementleri Güneşten Yararlanma Yapı Fiziki Isı ve Nem Kontrolü Enerji Etkin Yapı Tasarım	Seçmeli Seçmeli Seçmeli Zorunlu Seçmeli Seçmeli	3+0(3) 3+0(3) 3+0(3) 3+1(3,5) 3+0 (3) 3+0(3)
3	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Peyzaj Teknolojileri Alternatif Yapı Tekn. ve Mimari Uygulama Yapılandırma Güneş Enerjisi Uyg.	Seçmeli Seçmeli Seçmeli	2+1 (3) 2+1 (3) 3+0(3)
4	BOZOK ÜNİVERSİTESİ(YOZGAT) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetimi I Fiziksel Çevre Denetimi 2	Zorunlu Zorunlu	2+0 (2) 2+0 (2)
5	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ (ADANA) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)			
6	DICLE ÜNİVERSİTESİ (DIYARBAKIR) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Mimarlık ve Ekolojik Planlama	Seçmeli	2+0 (2)	Yapılandırma İzolasyon Sorunları Yapılandırma Güneş Enerjisi ve Uygulamaları	Seçmeli Seçmeli	2+0 (2) 2+0 (2)
7	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ (İZMİR) Mimarlık Fakültesi				Mimarlıkta Sırdamlık Güneş Enerjisi ve Mimarlıkta Kullanımı Mimaride Yönelme ve Güneş Kontrolü Yapı Fiziki Güneş Evleri	Seçmeli Seçmeli Seçmeli Zorunlu Seçmeli	2+0 (2) 2+0 (2) 2+0 (2) 4+0(4) 2+0(2)
8	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ) Mimarlık Fakültesi						
9	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi						
10	GAZİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Fiziksel Çevre Denetimi I Fiziksel Çevre Denetimi II Fiziksel Çevre Denetimi III	Zorunlu Zorunlu Zorunlu	2+0 (2) 2+0 (2) 2+0 (2)
11	GEZİTE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Mimarlık Ekolojik Yapı Malzemeleri Yapı Biyolojisi ve Ekolojisi	Zorunlu Zorunlu Zorunlu	3+0 (3) 3+0 (3) 3+0 (3)	Sürdürülebilir Tasarım Kuramları Enerji Etkin Yapı Tasarım Yöntemleri	Zorunlu Zorunlu	2+0 (2) 3+0 (3)
12	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi	Architecture Today Environmental Control Studio Solar Housing Natural Ventilation in Building Construction	Seçmeli Seçmeli Seçmeli Seçmeli	3+0 (3) 2+6 (5) 3+0 (3) 3+0 (3)	Güneş Kontrolü Bina, İklim, Enerji İlişkileri Güneş Mimarisi Binalarda Rüzgâr Etkileri Enerji Korunumu Mevzuatı ve Uygulanması	Seçmeli Seçmeli Seçmeli Seçmeli Seçmeli	3+0 (3) 3+0 (3) 3+0 (3) 3+0 (3) 3+0 (3)
13	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ Mimarlık Fakültesi	Mimaride Ekolojik Yaklaşımlar	Seçmeli	3+0 (3)	Yapı Fiziki	Zorunlu	3+0 (3)
14	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ (SAFRANBOLU) Fethi Tokat Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Mimaride Ekolojik Tasarım	Zorunlu	2+0 (2)	Çevre ve Doğa Bilgisi Şehircilik	Zorunlu Zorunlu	2+0 (2) 2+0 (2)
15	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (TRABZON) Mimarlık Fakültesi	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Peyzaj Tasarım Çevre Davranış Bilgisi	Seçmeli Zorunlu	2+0 (2) 4+0 (4)
16	KOC'AELİ ÜNİVERSİTESİ Mimarlık ve Tasarım Fakültesi				Fiziksel Çevre Denetimi	Zorunlu	4+0 (4)
17	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi						
18	MERSİN ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi				Çevre Denetimi I Mimarlık ve Çevre Kullanımında Tasarım Perspektifleri	Zorunlu Seçmeli	2+0 (2) 3+0 (3)
19	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Tasarım ve Strateji Yöntemleri 1 Ekolojik Tasarım ve Strateji Yöntemleri 2	Seçmeli Seçmeli	2+0 (2) 2+0 (2)	Fiziksel Çevre Çözümlemesi ve Denetimi Enerji Etkin Yapılar Mimaride Değişebilirlik ve Dönüştürülebilirlik Appropriate Technologies	Seçmeli Seçmeli Seçmeli Seçmeli	2+0 (2) 2+0 (2) 2+0 (2) 2+2 (3)
20	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Mimarlık Fakültesi						
21	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (KONYA) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş Kontrolü Yapı Fiziki ve Çevre Kontrolü	Seçmeli Zorunlu	2+0 (2) 2+0 (2)
22	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ (İSPARTA) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Yapılandırma Güneş Kontrolü	Seçmeli	2+0 (2)
23	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (EDİRNE) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Yapı Fiziki I Yapı Fiziki II	Zorunlu Zorunlu	2+0 (2) 2+0 (2)
24	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ (BURSA) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0(2)	Güneş Ve Mimarlık Peyzaj	Seçmeli Seçmeli	2+0(2) 2+0(2)
25	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi	Mimarlıkta Ekoloji Konut Tasarımında Ekoloji Mimarlıkta Aktif Enerji Kullanımı	Seçmeli Seçmeli Seçmeli	2+0(2) 2+0(2) 2+0(2)	Yapı Fiziki 1 Yapı Fiziki 2 Güneş Düzenleme	Zorunlu Zorunlu Seçmeli	2+0 (2) 2+0 (2) 2+0 (2)

Çalışmanın 2010 yılında kurgulanan ilk matrislerinde yapılan çözümlemelere ait bulgular şu şekilde sıralanmıştır; Türkiye ve KKTC’de yer alan mimarlık bölümleri açısından ders programları ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, ekoloji ve sürdürülebilirlik ilkelerinin hem başlığında hem de ders içeriklerinde ayrıntılı bir şekilde işlendiği görülmüştür.

Bu kavramların yer aldığı en çok ders konusu, İTÜ (9 ders 29 kredi), MSGSÜ (8 ders 16 kredi), Yıldız Teknik Üniversitesi (6 ders 12 kredi), ODTU (5 ders 15 kredi) ve Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsünün (5 ders 14 kredi) olduğu görülmüştür (Tablo 3.5, Tablo 3.6, Tablo 3.7).

Tam zamanlı öğretim üyesi ve görevlisine sahip üniversitelerin, İTÜ (139 öğretim üyesi), YTU (110 öğretim üyesi), ODTU (93 öğretim üyesi) ve MSGSÜ’nin (65 öğretim üyesi) bu derslerin çok olmasında etken rolü olduğu anlaşılmaktadır. Diğer mimarlık okullarında en az bir tane bu kavramların yer aldığı dersler bulunmakta ancak Eskişehir Osmangazi ve Mardin Artuklu mimarlık eğitimlerinde yürütülen ders programlarında ilgili dersler bulunmamaktadır. (Fidanoğlu ve Çoşkun 2005, Anonim a 2010, Özorhon 2010).

Tablo 3.6. Vakıf Üniversitelerinde mevcut öğretim planlarında yer alan derslerin içeriğinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik kavramları (Anonim a 2010)

No	Üniversite Adı	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının dersin ana başlığında yer alması	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının ders içinde bahsedilmesi	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi
1	BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi	Landscape Ecology	Seçmeli	2+0 (2)	Waterfront Architecture	Seçmeli	3+0 (3)
					Energy Efficient Construction	Seçmeli	2+0 (2)
2	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Mimarlık Teknolojisi	Zorunlu	4+0(4)
					Mimarlık Teknolojisi V	Seçmeli	4+0 (4)
3	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Sanat ve Tasarım Fakültesi	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Yapı Fiziği 1	Zorunlu	1+2(2)
					Yapı Fiziği 2	Zorunlu	1+2(2)
4	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Fiziksel Çevre Sorunları	Seçmeli	2+1 (3)
5	KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Güneş Kontrolü	Seçmeli	3+0 (3)
6	GEDİZ ÜNİVERSİTESİ(İZMİR) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Low Cost Energy Approach in Architecture	Seçmeli	2+0 (2)
					Çevre Yönetimi ve Yeşil Politika	Seçmeli	2+0 (2)
7	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Güneş Kontrolü	Seçmeli	3+0 (3)
8	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Mimarlık Teknolojisi	Zorunlu	3+0(3)
9	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi				Doğal Sistemler	Seçmeli	3+0 (3)
					Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	3+3 (6)
10	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi				Sustainability in Architecture	Seçmeli	3+0 (3)
					Environmental Housing and Environment	Seçmeli	3+0 (3)
11	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Fiziksel Çevre Denetimi	Zorunlu	2+0(2)
12	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ (İZMİR) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Akıllı Binalar	Seçmeli	3+0 (3)
13	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Çevresel Kontrol	Zorunlu	3+0 (3)

Tablo 3.7. KKTC Üniversitelerinde mevcut öğretim planlarında yer alan derslerin içeriğinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik kavramları (Anonim a 2010)

No	Üniversite Adı	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının dersin ana başlığında yer alması	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının ders içinde bahsedilmesi	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi
1	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ (GAZİMAĞUSA) Mimarlık Fakültesi				Building and Environmental Systems in Arch.	Seçmeli	3+0 (3)
					Energy and Environmental Issues in Design	Seçmeli	3+0 (3)
2	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ (GİRNE) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Environmental Science I	Zorunlu	1+2 (2)
					Environmental Science II	Zorunlu	1+2 (2)
3	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ (LEFKE) Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi				Yapı Detayı I	Seçmeli	1+2 (2)
					Yapı Detayı II	Seçmeli	1+2 (2)
					Peyzaj Tasarımı	Seçmeli	2+2 (3)
4	ULUSLAR ARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ (LEFKOŞA) Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık				Wood and Glass Technology	Seçmeli	3+0 (3)
					Introduction to Landscape Architecture	Zorunlu	2+2 (3)
5	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ (LEFKOŞA) Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Yapı Fiziki I-II	Zorunlu	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre	Seçmeli	3+0 (3)
					Güneş Enerjisi	Seçmeli	3+0 (3)

2015 yılında kurgulanan son matrislerinde yapılan çözümlemelere ait bulgular şu şekilde sıralanmıştır; Türkiye ve KKTC’de yer alan mimarlık bölümlerinin sayısında ciddi bir artış bulunmaktadır. Bu açıdan ders programları ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, ekoloji ve sürdürülebilirlik ilkelerinin hem başlığında hem de ders içeriklerinde çeşitliliğinin arttığı ve ders içerisinde ayrıntılı bir şekilde işlendiği görülmüştür. Bu kavramların yer aldığı en çok ders konusu, MSGSÜ (22 ders 57 kredi), İTÜ (9 ders 29 kredi), Erciyes Üniversitesi (7 ders 16 kredi), YTU (6 ders 14 kredi), Trakya Üniversitesi (6 ders 12,5 kredi), ODTU (5 ders 15 kredi), Bozok Üniversitesi (6 ders 17 kredi), Düzce Üniversitesi (6 ders 13 kredi) ve Anadolu Üniversitesi (5 ders 14 kredi) olduğu görülmüştür (Tablo 3.8, Tablo 3.9, Tablo 3.10).

Tam zamanlı öğretim üyesi ve görevlisine sahip üniversitelerin, İTÜ (81 öğretim üyesi), MSGSÜ’nin (60 öğretim üyesi), YTU (57 öğretim üyesi) ve ODTU (25 28 öğretim üyesi) ile bu derslerin çok olmasında etken rolü olduğu anlaşılmaktadır. Diğer mimarlık okullarında en az bir tane bu kavramların yer aldığı dersler bulunmakta ancak Akdeniz (Antalya), Atatürk (Erzurum), Kırklareli, Mardin Artuklu, Ondokuz Mayıs (Samsun), Pamukkale (Denizli), Yüzüncü Yıl (Van) Üniversitelerinde mimarlık eğitimlerinde yürütülen ders programlarında ilgili dersler bulunmamaktadır. Bu kapsamda ders içeriklerine ulaşamamış okullar ile henüz eğitim öğretime bu yıl başlayan mimarlık bölümleri de bulunmaktadır (Anonim b 2015).

2010 ve 2015 karşılaştırılması yapıldığında, yeni açılan devlet ve vakıf üniversitelerinde bölüm açmak için istenen asgari 3 öğretim üyesinin bulunduğu ve kadronun yeterli biçimde organize edilemediği görülmektedir. Ayrıca birçok bölümde de bu asgari öğretim üyelerinin mimarlık kökenli olmadığı da tespit edilen durumlardan bir tanesidir. Ayrıca ders programlarında ekoloji ve sürdürülebilirlik kavramlarının yer alma durumunun Devlet, Vakıf ve KKTC açısından farklılaşmadığı, sadece yeni kurulanlarda bu başlıkların derslerde ya çok az olduğu veya hiç olmadığı görülmektedir. Ancak kurumsallaşmasını

tamamlamış köklü ve öğretim üyesi sayısı fazla olan bölümlerde uzmanlaşmaya göre bu derslerin daha fazla yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.8. Devlet Üniversitelerinde mevcut öğretim planlarında yer alan derslerin içeriğinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik kavramları (Anonim b 2015)

No	Üniversite Adı	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının dersin ana başlığında yer alması	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının ders içinde bahsedilmesi	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi
1	ABANT İZZET RAYSA ÜNİVERSİTESİ (BOLU) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Çevresel Tasarım ve Ekolojik Mimarlık I	Zorunlu	3+0 (4)	Yapı Fizik ve Çevre Kontrolü	Zorunlu	1+2(3)
					Yeni Yapı Teknolojileri	Seçmeli	3+0(3)
					Avrupa Kentleri (Çevre ve İnsan)	Seçmeli	3+0(3)
2	ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ) Mimarlık Fakültesi						
3	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ (ANTALYA) Güzel Sanatlar Fakültesi						
4	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (ESKİŞEHİR) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Ekolojik Planlama ve Tasarım	Seçmeli	2+2 (3)	Fiziksel Çevre Denetimi I - II	Zorunlu	2+0(2)
		Mimarlık ve Ekoloji	Seçmeli	2+2 (3)	Kent Yönetimi ve Çevre	Seçmeli	3+0(3)
					Kentsel Koruma ve Yenileme	Seçmeli	3+0(3)
5	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (ERZURUM) Mimarlık Tasarım Fakültesi						
6	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Yapı Fizik	Zorunlu	3+1(3,5)
					Isı ve Nem Kontrolü	Seçmeli	3+0 (3)
					Enerji Etkin Yapı Tasarımı	Seçmeli	3+0 (3)
					Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	3+0 (3)
					Çevre Denetimi	Zorunlu	3+0 (3)
					Peyzaj Tekniikleri	Seçmeli	2+1 (3)
					Alternatif Yapı Tekniikleri ve Mimar Uygulamaları	Seçmeli	2+1 (3)
					Yapılarda Güneş Enerjisi Uygulamaları	Seçmeli	3+0(3)
7	BOZOK ÜNİVERSİTESİ(YOZGAT) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetimi 1	Zorunlu	2+2 (3)
					Fiziksel Çevre Denetimi 2	Zorunlu	2+2 (3)
8	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ(SİVAS) Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetimi 1	Zorunlu	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre Denetimi 2	Zorunlu	2+0 (2)
9	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ (ADANA) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	3+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetimi 1	Zorunlu	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre Denetimi 2	Zorunlu	2+0 (2)
10	DİCLE ÜNİVERSİTESİ (DİYARBAKIR) Mimarlık Fakültesi	Mimarlık ve Ekolojik Planlama	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetimi	Zorunlu	2+0(2)
					Yapılarda İzolasyon Sorunları	Seçmeli	2+0 (2)
					Yapılarda Güneş Enerjisi ve Uygulamaları	Seçmeli	2+0 (2)
11	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ (İZMİR) Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Sıfır Karbon Yerleşimler	Seçmeli	2+0 (2)
		Taşıyıcı Sistem ve Sürdürülebilirlik Açısından Kabineler	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş Enerjisi ve Mimarlıkta Kullanımı	Seçmeli	2+0 (2)
		Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Mimaride Yönelme ve Güneş Kontrolü	Seçmeli	2+0 (2)
		Mimarlıkta Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Çevre Kontrolü Stüdyosu 1-2	Zorunlu	2+2(3)
		Konut Tasarımında Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Mimarlıkta Alternatif Enerji Kullanımları	Seçmeli	2+0(2)
12	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ Sanat ve Tasarım Fakültesi				Fiziksel Çevre Denetimi	Seçmeli	2+0 (2)
					İklimle Dengeli Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre Kontrolü I	Zorunlu	2+0(3)
					Fiziksel Çevre Kontrolü II	Zorunlu	2+0(3)
					Güneş Evleri	Seçmeli	2+0(2)
13	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ) Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Tasarımda Simülasyon Programları	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Kontrolü I	Zorunlu	2+0(3)
		Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Kontrolü II	Zorunlu	2+0(3)
		Geleneksel Yerleşimlerin Ekolojik Bağlamı	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş Evleri	Seçmeli	2+0(2)
		Sürdürülebilir Tasarım Giriş	Seçmeli	2+0 (2)			
14	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Sustainable Architecture	Seçmeli	3+0 (2)	Binaların Isıl Davranış ve İç Mekan Konfor	Seçmeli	2+0 (2)
					Building Science and Technology	Seçmeli	2+0 (2)
15	FIRAT ÜNİVERSİTESİ (ELAZIĞ) Mimarlık Fakültesi	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Kontrolü Stüdyosu	Zorunlu	2+2(3)
		Sürdürülebilirlik ve Mimarî Miras	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş Mimarisi	Seçmeli	2+0 (2)
16	GAZİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Mimarlık Fakültesi	Bina İklim ve Enerji İlişkileri			Fiziksel Çevre Denetimi I	Zorunlu	1+2 (3)
					Fiziksel Çevre Denetimi II	Zorunlu	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre Denetimi III	Zorunlu	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre Denetimi IV	Zorunlu	2+0 (2)
17	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Tasarım Kuramları	Zorunlu	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetim	Zorunlu	2+0 (2)
		Ekolojik Planlama: Mimarlığın Geleceği	Seçmeli	3+0 (3)			
18	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi				Güneş Mimarisi	Seçmeli	3+0 (3)
					Bilgiye dayalı Yapı Çevre İklimsel Performans Değerlendirmesi	Seçmeli	3+0 (3)
					Güneş Kontrolü	Seçmeli	3+0 (3)
					Enerji Konumu Mevcut ve Uygulamaları	Seçmeli	3+0 (3)
					Architecture Today	Seçmeli	3+0 (3)
					Çevre Kontrolü Stüdyosu	Zorunlu	2+6 (5)
					Solar Housing	Seçmeli	3+0 (3)
					Mimarlık Konuları	Seçmeli	3+0 (3)
					Energy Efficient Housing	Seçmeli	3+0 (3)
19	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ Mimarlık Fakültesi	Ecological Studies in Architecture	Seçmeli	3+0 (3)	Introduction to Building Materials and Physics	Zorunlu	2+0 (2)
					Design Principles of Passive Heating and Cooling Systems of buildings	Seçmeli	3+0 (3)
					Spatial Perceptions and Representations	Seçmeli	3+0 (3)
20	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ (SAFRANBOLU) Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fak.	Mimaride Ekolojik Tasarım	Zorunlu	2+0 (2)	Çevre ve Doğa Bilgisi	Zorunlu	2+0 (2)
					Serbestlik	Zorunlu	2+0 (2)
21	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (TRABZON) Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Yapı Teknolojileri	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Bilgisi	Zorunlu	4+0 (5)
					Çevre Davranış Bilgisi	Zorunlu	4+0 (5)
					Peyzaj Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)
22	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi Mimarlık						

23	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ Mimarlık ve Tasarım Fakültesi				Fiziksel Çevre Denetimi	Zorunlu	4+0 (4)
24	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi						
25	MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ (BURDUR) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Tasarım	Seçmeli	3+0 (3)			
26	MERSİN ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi				Çevre Denetimi	Zorunlu	2+0 (2)
					Mimarlık ve Çevre Tasarımında Değerlendirme Metodları	Seçmeli	2+1 (3)
					Mimarlık ve Doğa		3+0 (3)
27	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi	Yerelden Öğrenmek: Sürdürülebilir Çevre Prensipleri	Seçmeli	2+0 (2)	Çevresel Tasarım	Zorunlu	2+0 (2)
		Ekolojik Tasarım ve Strateji Yöntemleri	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	2+2 (3)
		Geleneksel Yapı Malzemesi	Zorunlu	2+0 (2)	Enerji Etkin Yapılar	Seçmeli	2+0 (2)
		Yapılı Çevrede Yeni Uygulamalarda Sürdürülebilirlik	Seçmeli	2+0 (2)	Mimarlık Değerlendirme ve Değerlendirililik	Seçmeli	2+0 (2)
		Sürdürülebilir Yapı Teknolojileri	Seçmeli	2+0 (2)	Çevre Tasarımı	Seçmeli	2+0 (2)
		Yapı Biyolojisi Ve Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Kontrolü II	Seçmeli	1+2 (2)
		Ekolojik Yapı Projesi	Seçmeli	2+2 (3)	Mimari Tasarımda Çevre Bilinci	Seçmeli	2+0 (2)
		Ekolojik Malzemeler	Seçmeli	2+0 (2)	Güneşten Yararlanma ve Atmosfer Etkileri	Seçmeli	2+0 (2)
		Mimari Uygulama Projesi 1	Zorunlu	3+2 (4)	Mimarlıkta Enerji-Verimli Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)
		Mimari Uygulama Projesi 2	Zorunlu	3+2 (4)	Mimarlıkta Pasif İklimlendirme İlkeleri	Seçmeli	2+0 (2)
					Röle ve Değerlendirme II	Zorunlu	0+3 (3)
					Kentsel Planlama ve Tasarım I	Zorunlu	2+2 (3)
					Kentsel Planlama ve Tasarım II	Zorunlu	2+2 (3)
					Çağdaş Yapı Malzemesi	Zorunlu	2+0 (2)
28	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ (HATAY) Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Fiziksel Çevre Denetimi I	Zorunlu	3+0 (3)
					Fiziksel Çevre Denetimi II	Seçmeli	3+0 (3)
29	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ (TEKİRDAĞ) Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi				Yapı Fizik I	Zorunlu	2+2 (3)
					Yapı Fizik II	Zorunlu	2+2 (3)
30	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ (KONYA) Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Mimarlık ve Yeşil Bina Tasarımı	Seçmeli	3+0 (3)	Fiziksel Çevre Kontrolü I	Zorunlu	3+0 (3)
		Mimarlıkta Ekoloji ve Sürdürülebilirlik	Seçmeli	3+0 (3)	Fiziksel Çevre Kontrolü II	Zorunlu	3+0 (3)
31	NİĞDE ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (4)	İnsan ve Çevre Bilimi	Seçmeli	2+0 (5)
					Herkes için Tasarım	Seçmeli	2+0 (5)
32	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ (SAMSUN) Mimarlık Fakültesi						
33	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Mimarlık Fakültesi	Energy Consideration in Architecture I	Seçmeli	3+0 (3)	Environmental and Building Systems	Zorunlu	3+0 (3)
		Energy Consideration in Architecture II	Seçmeli	3+0 (3)	Environmental Control Technologies	Zorunlu	3+0 (3)
					Appropriate Technology	Seçmeli	2+2 (3)
34	FAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ (DENİZLİ) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi						
35	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar Fakültesi	Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)			
36	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (KONYA) Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş Kontrolü	Seçmeli	2+0 (2)
					Yapı Fizik ve Çevre Kontrolü	Zorunlu	2+1 (2,5)
					Enerji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)
37	SÖLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ (İSPARTA) Mimarlık Fakültesi	Ekolojik Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Yapılarda Güneş Kontrolü	Seçmeli	2+0 (2)
38	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (EDİRNE) Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilirlik Mimarlık İlişkisi	Seçmeli	2+0 (2)	Yapı Fizik I	Zorunlu	2+1 (2,5)
		Mimarlık ve Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Yapım Yönetimi ve Ekonomisi	Zorunlu	2+0 (2)
		Yapı Üretiminde Sürdürülebilirlik	Seçmeli	2+0 (2)	Binalarda Enerji Korumama	Seçmeli	2+0 (2)
39	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ (BURSA) Mimarlık Fakültesi	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)
					Peyzaj	Seçmeli	2+0 (2)
40	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi	Mimarlıkta Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Yapı Fizik I	Zorunlu	2+2 (3)
		Konut Tasarımında Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Yapı Fizik 2	Zorunlu	2+2 (3)
		Mimarlıkta Alternatif Enerji Kullanımı	Seçmeli	2+0 (2)	Güneş Düzenleme	Seçmeli	2+0 (2)
41	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ (VAN) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi						

Tablo 3.9. Vakıf Üniversitelerinde mevcut öğretim planlarında yer alan derslerin içeriğinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik kavramları (Anonim b 2015)

No	Üniversite Adı	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının dersin ana başlığında yer alması	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının ders içinde bahsedilmesi	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi
1	ALANYA HAMDULLAH EMİN PAŞA ÜNİVERSİTESİ (ANTALYA) Sanat ve Tasarım Fakültesi				Yapı Malzemeleri Teknolojileri	Zorunlu	3+2 (3)
					Yapı Fizik ve Çevresel Kontrol I	Zorunlu	2+1 (3)
					Yapı Fizik ve Çevresel Kontrol II	Zorunlu	2+1 (3)
2	ATELİM ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi				Fiziksel Çevre Denetimi I	Zorunlu	2+2 (3)
					Fiziksel Çevre Denetimi II	Zorunlu	2+2 (3)
3	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ (TRABZON) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi						
4	BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Landscape Ecology	Seçmeli	2+0 (2)	Waterfront Architecture	Seçmeli	3+0 (3)
					Energy Efficient Construction	Seçmeli	2+0 (2)
5	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi						
6	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Mimarlık Teknolojisi	Zorunlu	4+0(4)
					Mimarlık Teknolojisi V	Seçmeli	4+0 (4)
7	BURSA ORHANGAZI ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Ekolojik Yapım	Seçmeli	3+0 (3)	Yüksek Yapılar	Seçmeli	3+0 (3)
8	CANIK BAŞARI ÜNİVERSİTESİ (SAMSUN) Mimarlık Mühendislik Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Yapım Teknolojileri	Seçmeli	2+0 (2)	Verimlilik Architecture	Seçmeli	2+0 (2)
9	CANKAYA ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Mimarlık Fakültesi Mimarlık İngilizce				Building Science I	Zorunlu	3+0 (3)
					Building Science II	Zorunlu	3+0 (3)
					Architecture Engineering and Environmental Systems	Seçmeli	3+0 (3)
10	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Sanat ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	2+2(3)
					Mimar Programları	Zorunlu	3+0(3)
11	FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Tasarım	Seçmeli	3+0 (3)	Architecture and Environment	Seçmeli	2+0(3)
					Mimarlık Tarihi ve Kuram IV	Zorunlu	3+0(3)
					Mimarlık Fizik ve Yapı Davranış	Zorunlu	2+2 (3)
12	GEDİK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık						
13	GEDİZ ÜNİVERSİTESİ (İZMİR) Mühendislik Mimarlık Fakültesi	Ekoloji	Seçmeli	2+0 (2)	Bitirime Projesi	Zorunlu	4+0(7)
		Sürdürülebilir Yapı Malzemesi	Seçmeli	1+2 (2)	Çevre Hukuku ve Politikaları	Seçmeli	2+0 (2)
14	HALİÇ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Fiziksel Çevre Sorunları	Zorunlu	2+0 (3)
					Yapı Fizik	Zorunlu	2+0(3)
15	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Yapı Fizik	Zorunlu	2+0(3)
16	BİK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Fiziksel Çevre Kontrolü	Seçmeli	3+0 (3)
17	BİSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Environment Technology I	Zorunlu	3+0(3)
					Environment Technology II	Zorunlu	3+0(3)
18	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Yapı Üretim Yöntemleri	Seçmeli	2+0 (3)	Yapı Fizik Malzeme Bilgisi	Seçmeli	3+0 (3)
					Çevre Kontrolü	Zorunlu	2+2 (3)
19	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık				Mimarlık Teknolojisi	Zorunlu	3+0(3)
					Çevre ve İnsan Faktörleri	Zorunlu	3+0(3)
					Çığday Yapı Teknolojileri	Seçmeli	3+0 (3)
20	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Doğal Sistemler	Seçmeli	3+0 (3)
					Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	3+3 (6)
21	İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Fiziksel Çevre Denetimi I	Zorunlu	2+2 (3)
					Fiziksel Çevre Denetimi II	Zorunlu	2+2 (3)
					Etkin Edilgen Isıya Sistemleri	Zorunlu	3+0 (3)
					Yapı Fizik	Zorunlu	3+0 (3)
22	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık						
23	İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİVERSİTESİ Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık İngilizce				Binalarda Çevresel Sistemler	Zorunlu	3+0 (3)
					İnsan, Mekân ve Çevre	Seçmeli	3+0 (3)
24	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Ekoloji ve Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Güneş Kontrolü	Seçmeli	3+0 (3)
25	İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık						
26	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ Mimarlık ve Değer Bilimleri Fakültesi Mimarlık	Mimarlıkta Ekoloji ve Sürdürülebilir Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	2+2 (3)
					Enerji Etkin Bina Tasarımı	Seçmeli	2+0 (2)
27	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ Mühendislik ve Tasarım Fakültesi Mimarlık				Yapı Fizik I	Zorunlu	3+0(3)
					Yapı Fizik II	Zorunlu	3+0(3)
					Bina Bilgisi	Zorunlu	1+2(2)

28	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Mimarlıkta Sürdürülebilirlik	Seçmeli	3+0 (3)	Çağdaş Peyzaj Tasarımına Giriş	Seçmeli	2+1 (3)
					Yapılı Çevrenin Analizi	Seçmeli	3+3 (3)
					Mimarlık için Çevresel Kontrol Sistemleri	Zorunlu	3+0 (3)
29	İZMİR ÜNİVERSİTESİ Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)			
30	KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Sanat ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Çevresel Sürdürülebilirlik	Zorunlu	3+0 (3)	Yapım Sistemleri	Zorunlu	2+0 (3)
31	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ (KONYA) Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık				Yapı Fiziki ve Çevre Kontrolü I	Zorunlu	2+1 (3)
					Yapı Fiziki ve Çevre Kontrolü II	Zorunlu	2+1 (3)
32	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Ekolojik Planlama ve Mimarlık	Seçmeli	2+0 (2)	Fiziksel Çevre Denetimi	Zorunlu	4+0(4)
		Bina Kabuğu Biçimlenmesinde Ekolojik Kriterler	Seçmeli	2+0 (2)	Mimarlıkta Gazbeton Uygulamaları	Seçmeli	2+0 (2)
					Akıllı Bina Sistemleri Ve Yapı Sistemleri	Seçmeli	2+0 (2)
					Mimari Güneş Enerjisi	Seçmeli	2+0 (2)
					Yeşil Bina ve Sertifikasyon Sistemleri	Seçmeli	2+0 (2)
33	MEF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık						
34	MELİHŞAH ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Tasarım Atölyesi	Zorunlu	4+4(6)	Enerji Etkin Tasarım	Seçmeli	2+0 (2)
35	NİSANTASI ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Çevresel Kontrol Sistemleri I	Zorunlu	2+1 (3)
		Ekolojik Sürdürülebilirlik	Seçmeli	3+0 (3)	Çevresel Kontrol Sistemleri II	Zorunlu	2+1 (3)
		Gelecek İçin Sürdürülebilirlik	Seçmeli	3+0 (3)			
36	NUH NACI YAZGAN ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ) Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık				Mimari Proje I	Zorunlu	4+6 (11)
					Yapı Fiziki I	Zorunlu	3+0 (3)
37	OKAN ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Tasarım	Seçmeli	3+0 (3)	Yaş-dolu Çevreler	Seçmeli	3+0 (3)
		Sürdürülebilir Binalar	Seçmeli	3+0 (3)	Yeşil Yapı Yönetimi	Seçmeli	3+0 (3)
					Fiziksel Çevre Kontrolü I	Zorunlu	3+0 (3)
					Fiziksel Çevre Kontrolü II	Zorunlu	3+0 (3)
38	ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık	Çevre Analizi ve Sürdürülebilir Peyzaj Tasarım	Zorunlu	3+0 (3)	Fiziksel Çevre Kontrolü	Zorunlu	1+3 (4)
39	SELAHADDİN EYYÜBİ ÜNİVERSİTESİ (DİYARBAKIR) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Fiziksel Çevre Denetimi	Zorunlu	2+0 (2)
40	TED ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Mimarlık Teorileri	Seçmeli	3+0 (3)			
41	TOBB EKONOMİ ve TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)			
42	TOROS ÜNİVERSİTESİ (MERSİN) Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık	Ekolojik Tasarım	Seçmeli	3+0 (3)	Peyzaj Tasarımı	Seçmeli	2+2 (3)
					Kentsel Tasarım	Seçmeli	2+2 (3)
43	ULUSLARARASI ANTALYA ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Kent Tasarımı ve Sürdürülebilirlik	Zorunlu	2+1 (3)	Peyzaj Tasarımı	Zorunlu	2+1 (3)
					Çevresel ve Mekanik Sistemler	Zorunlu	3+0 (3)
					Çevre Kontrol Teknolojileri	Zorunlu	2+1 (3)
44	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ (İZMİR) Mimarlık Fakültesi	Sustainable Buildings and Cities	Zorunlu	2+2 (3)	Environmental Control and Energy Efficient Buildings	Zorunlu	3+0 (3)
					Bio-Climatic Architecture	Seçmeli	3+0 (3)
					Vernacular Architecture	Seçmeli	3+0 (3)
45	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Sürdürülebilir Mimarlık	Seçmeli	3+0 (3)	Yapı Fiziki	Zorunlu	3+0 (3)
					Çevresel Kontrol	Seçmeli	3+0 (3)
46	YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi				Fiziksel Çevre Denetimi I	Zorunlu	2+2 (3)
					Fiziksel Çevre Denetimi II	Zorunlu	2+2 (3)
					Mimarlık Teknolojileri I	Zorunlu	2+2 (3)
					Mimarlık Teknolojileri II	Zorunlu	2+2 (3)
47	ZİRVE ÜNİVERSİTESİ (GAZİANTEP) Mimarlık ve Tasarım Fakültesi				Environmental Design I : Climatic Design	Zorunlu	3+2 (4)
					Environmental Design II :Active Design	Zorunlu	3+2 (4)
					House Garden Design	Seçmeli	2+2 (3)

Tablo 3.10. KKTC Üniversitelerinde mevcut öğretim planlarında yer alan derslerin içeriğinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik kavramları (Anonim b 2015)

No	Üniversite Adı	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının dersin ana başlığında yer alması	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi	Ekoloji/ Sürdürülebilirlik Kavramlarının ders içinde bahsedilmesi	Zorunlu/ Seçmeli	Kredi
1	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ (GAZİMAĞUSA) Mimarlık Fakültesi	Mimarlık ve Ekoloji	Seçmeli	3+0 (3)	Mimaride Yapı ve Çevre Sistemleri	Zorunlu	2+0 (3)
					Tasarımda Enerji ve Çevre Sorunları	Zorunlu	3+0 (3)
2	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ (GİRNE) Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık				Çevresel Kontrol Sistemleri	Zorunlu	3+0 (3)
3	KIBRIS AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ (LEFKOŞA) Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık						
4	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ (LEFKE) Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Yapı Detayları I	Seçmeli	1+2 (2)
					Yapı Detayları II	Seçmeli	1+2 (2)
					Peyzaj Tasarımı	Seçmeli	2+2 (3)
5	ULUSLAR ARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ (LEFKOŞA) Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık	Thinking Ecologically About Architecture	Seçmeli	2+0 (2)	Building Physics I	Zorunlu	2+2 (3)
					Building Physics II	Zorunlu	2+2 (3)
					Introduction to Landscape Architecture	Zorunlu	2+2 (3)
					Wood and Glass Technology	Seçmeli	3+0 (3)
					Passive Solar Control	Zorunlu	3+0 (3)
6	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ (LEFKOŞA) Mimarlık Fakültesi Mimarlık				Yapı Fiziği I	Zorunlu	2+0 (2)
					Yapı Fiziği II	Zorunlu	2+2 (2)
					Yapı Fiziği III	Zorunlu	2+0 (2)
					Fiziksel Çevre	Seçmeli	3+0 (3)
					Güneş Enerjisi	Seçmeli	3+0 (3)

Ayrıca mimarlık programlarında ders başlıklarında yer almasada proje dersleri içeriğinde bu kapsamda stüdyolarının yürütüldüğü bilinmektedir. Bu durumda yine uzmanlaşmış ve yetişmiş öğretim üyesi profili ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Türkiye'deki üniversite eğitiminin Batı'daki eğitim standartlarına ulaştırılması, ülkemizdeki mimarlık bölümlerinden alınan diplomaların, yurtdışındaki mimarlık okullarıyla eşdeğerlik kazanması gerekmektedir. Mimarlık meslek adamlarının kendi içinde kalmışlığını terk edip, teknolojiyi ve yeni kavramları takip etmesi gerekmektedir. Bunun yanında mimarların değişen dünyaya uyum sürecinde yerel değerleri de kaybetmeden varlığını sürdürmesi istemektedir. Mimarlık eğitimde bireysel duyarlılığın kazandırılmasında çevre ve kaynak kullanımının önemli olduğu düşünüldüğünde, bu kavramların aktarıldığı dersler önemli hale gelmektedir.

Çalışma 5 yıllık bir süreç içerisinde, mimarlık bölümlerin gösterdiği değişimi göstermesi açısından da ilgi çekicidir. 2010 yılından günümüze değin, hem devlet üniversitelerinde hem de vakıf üniversitelerinde bulunan mimarlık bölümlerindeki artışın niteliğini üniversite bünyesinde tam zamanlı çalışan öğretim üyelerinin değerlendirilmesi çalışma kapsamında ortaya konulmuştur. Bu kapsamda vakıf üniversiteleri devlet Üniversiteleri ile vakıf üniversiteleri arasındaki rekabet, alanında isim yapmış öğretim üyelerini elinde tutma isteği ister istemez ders programlarına da yansımış durumdadır.

Yeni açılan mimarlık bölümlerinde bu öğretim üyesi profili ile ders programlarında ekoloji ve sürdürülebilirlik kavramlarının yer aldığı derslerin çok az veya hiç olmadığı ve bu konularda yeterli bilgi aktarımının yapılamadığı söylenebilmektedir.

Çalışma sonucunda, öğretim planlarında/ders programlarında ekolojiye ve sürdürülebilirliğe ilişkin derslerin varlığının öğretim, elemanlarının bu konulardaki uzmanlaşmalarına bağlı olarak kurgulandığı görülmüştür. Büyük metropollerde bulunan ve öğretim sayısı açısından belirli bir seviyenin üstünde olan mimarlık bölümleri (İTÜ, ODTÜ, Yıldız Teknik Üniversite) ders programlarında bu konulara ilişkin derslerin daha fazla yer aldığı söylenebilmektedir. Bunun yanında ders başlığı olarak yer almasa da mimarlık eğitiminin esasını oluşturan stüdyo eğitimlerinde uzmanlaşmış öğretim elemanları sayısına bağlı olarak bu konuların belirli sıklıklarda ele alındığı ve tasarımlar için bu girdinin vurgulandığı görülmektedir. Sonuç olarak ekoloji ve sürdürülebilirlik kavramlarına ilişkin dünya üzerindeki aynı endişeyi taşıyan mimarlık okullarındaki eğitimin paralelinde Türkiye’de de aynı endişelerin taşındığı ve mimarlık bölümlerin özelliklerine göre eğitim çeşitli seviyelerde verilmeye çalışıldığı tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Anonim a (2010), 2010 – ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontanjanları Klavuzu, Ankara. <http://osym.gov.tr/belge/1-12076/2010-osys-yerlestirme-yuksekogretim-programlari-ve-kont-.html>
- Anonim b (2015), 2015 – ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontanjanları Klavuzu, Ankara. <http://www.osym.gov.tr/belge/1-23560/2015-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html>
- Fidanoğlu, Esra, Coşkun, Nilay, (2005), “Türkiye’de Mimarlık Eğitime İlişkin Bilginin Açığa Çıkartılması Sürecinde Veri tabanı Oluşturma Çalışması”, *Mimarlık ve Eğitim Kurultayı*, 7-9 Aralık 2005, İTÜ Taşkışla Kampusu, İstanbul.
- Özorhon, Güliz, (2010), Türkiye’de Mimarlık Eğitimi İçinde Ekoloji’nin Yeri, *S.Ü. Mimarlık Bölümü 40. Yılı Anısına*, 25-27 Kasım 2010, Konya.
- Nalçakan, Hande, Polatoğlu, Çiğdem, (2008), Türkiye’deki ve Dünyadaki Mimarlık Eğitiminin Karşılaştırmalı Analizi İle Küreselleşmenin Mimarlık Eğitime Etkisinin İrdelenmesi, *Megaron*, YTÜ Mim. Fak. E-Dersisi, Cilt 3, Sayı 1, İstanbul.

Matrislerin oluşturulmasında kullanılan kaynaklar[2011 yılında erişilenler]

- Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 10 Nisan 2011,
http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_muh/mimarlikbolumu/program.htm
- Bahçeşehir Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Nisan 2011,
<http://www.bahcesehir.edu.tr/fakultesayfa/program/act/mimarlik/program/mimarlik/id/0602>
- Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011,
<http://www.register.bilgi.edu.tr/coursecatalog/yeni/index.asp?lang=tr>
- Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Nisan 2011,
<http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik.php>
- Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Nisan 2011,
<http://www.emu.edu.tr/academic/undergraduate.aspx>
- Erciyes Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Nisan 2011,
<http://mimarlik.erciyes.edu.tr/>
- Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Nisan 2011,
http://www.mim.gazi.edu.tr/1_mimarlik/
- Girne Amerikan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Nisan 2011,
<http://www.gau.edu.tr/tr/292/mimarlik-tasarim-ve-guzel-sanatlar-fakultesi>
- Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 16 Nisan 2011,
http://www.gyte.edu.tr/ogrWeb/erasmus/gw_ders_tr.asp?bolum=326
- İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 17 Nisan 2011,
<http://mimarlik.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=7151>
- İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Nisan 2011,
http://www.iku.edu.tr/TR/ects_bolum.php?m=1&p=15&f=4&r=0&ects=ders
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011,
<http://www.katalog.ktu.edu.tr/>
<http://www.ktu.edu.tr/fakulte/mmf/mimarlik/misyonvizyon>
- Kocaeli Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Nisan 2011,
<http://www.kou.edu.tr/>
- Lefke Avrupa Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Nisan 2011,
<http://www.eul.edu.tr/content/59>
- Maltepe Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Nisan 2011,
<http://mimarliknew.maltepe.edu.tr/mimarlik/derstanimi>
- Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Nisan 2011,
<http://mimarlikbolumu.artuklu.edu.tr/ders-icerikleri/>
- Mersin Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Nisan 2011,
http://oibs.mersin.edu.tr/oibs/_modul/_www_bologna/?id=/courses&program=283&yil=1&dil=tr

- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011, <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/182.aspx>
- Mustafa Kemal Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Nisan 2011, http://www.mku.edu.tr/fakulteler/mimarlikfak/index.php?tablo=birimler_genel&alan=birim_mufredat&id=2
- Niğde Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011, <http://www.nigde.edu.tr/mimarlik>
- Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Nisan 2011, http://www.archWeb.metu.edu.tr/programs/index_undergraduate.htm
- Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Nisan 2011, <http://www.mmf.selcuk.edu.tr/mimarlik/dicerik.html>
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011, <http://www.ciu.edu.tr/bolumler/mimarlik.htm>
- Yakın Doğu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011, <http://www.neu.edu.tr/tr/node/366>
- Yeditepe Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Nisan 2011, <http://www.yeditepe.edu.tr/bolumler/mimarlik/ders-aciklamalari>
- Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Nisan 2011, <http://www.mim.yildiz.edu.tr/category.php?id=14>
- Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Nisan 2011, <http://www.yyu.edu.tr/>

Matrislerin oluşturulmasında kullanılan kaynaklar[2015 yılında erişilenler]

- Abant İzzet Baysal Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 5 Ağustos 2015, <http://bologna.ibu.edu.tr/Catalog.aspx?lang=tr-TR&opID=597&pmID=4440&olID=277&s=6&tak=58>
- Abdullah Gül Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 5 Ağustos 2015, <http://arch.agu.edu.tr/pages.php?domain=subd&struct=&pageid=100359&parent=79&itemid=79&mainid=79&lan=tr>
- Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Ağustos 2015, <http://ects.ahep.edu.tr/tr/curr>
- Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 5 Ağustos 2015, <http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/246/mimarlik-bolumu/dersler>
<http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/246/mimarlik-bolumu/dersler>
- Atatürk Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 5 Ağustos 2015, <http://www.atauni.edu.tr/#!sayfa=mimarlik-bolumu>
- Atılım Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Ağustos 2015, <http://mim.atilim.edu.tr/academicprograms/curriculum/id/40?lang=tr>

- Bozok Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 5 Ağustos 2015,
<http://obs.bozok.edu.tr/ogrenci/ebp/organizasyon.aspx?kultur=tr-TR&Mod=1&ustbirim=160&birim=41&altbirim=-1&program=32&organizasyonId=49&mufredatTurId=932001>
- Bursa Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Ağustos 2015, <http://mim.bou.edu.tr/?descriptions>
- Canik Başarı Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 12 Ağustos 2015,
<http://mmf.basari.edu.tr/uploads/8byN4vPx.pdf>
- Cumhuriyet Üniversitesi Mimarlık Bölümü web sayfası, Erişim Tarihi 5 Ağustos 2015,
<http://www.cumhuriyet.edu.tr/bolum.php?cubid=z8Tg4tTp19ToyemyoqCcx9vI0uH Z3Nlnpoc=&Dil=TR&bolumkodu=470100260&b=4>
- Çankaya Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Ağustos 2015,
<http://arch.cankaya.edu.tr/lisans-mufredatlari/>
<http://arch.cankaya.edu.tr/secmeli-ders-icerikleri/>
- Çukurova Üniversitesi Mimarlık Bölümü web sayfası, Erişim Tarihi 6 Ağustos 2015,
<http://mimarlik.cu.edu.tr/linkler/lisansdersic.pdf>
- Dicle Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 6 Ağustos 2015,
<http://www.dicle.edu.tr/mimarlik-bolumu-mimarlik-bolumu-lisans-eski-ders-mufredati>
- Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 19 Ağustos 2015,
<https://ww1.emu.edu.tr/tr/programlar/mimarlik-lisans-programi/c/880?tab=ders-programi>
- Doğuş Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Ağustos 2015,
<http://www.dogus.edu.tr/tr/bologna/catalog.asp?BolumId=45>
http://www.dogus.edu.tr/tr/akademik/sanat/mimarlik_dersicerik.asp
- Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 6 Ağustos 2015,
http://mimarlik.deu.edu.tr/licomas/uploads/mfm/mimarlik_belgeler/mim_ogr_prog_tr.pdf http://www.deu.edu.tr/ders-katalog/2014-2015/tr/bolum_1214_tr.html
- Düzce Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 6 Ağustos 2015,
[http://stf.duzce.edu.tr/Dokumanlar/a873528a-0783-4b6f-a2ba-43daf57de073_M%C4%B0MARLIK%20B%C3%96L%C3%9CM%20DERS%20%C4%B0%C3%87ER%C4%B0KLER%C4%B0%20\(ZORUNLU%20VE%20SE%C3%87MEL%C4%B0\)%20\(1\).pdf](http://stf.duzce.edu.tr/Dokumanlar/a873528a-0783-4b6f-a2ba-43daf57de073_M%C4%B0MARLIK%20B%C3%96L%C3%9CM%20DERS%20%C4%B0%C3%87ER%C4%B0KLER%C4%B0%20(ZORUNLU%20VE%20SE%C3%87MEL%C4%B0)%20(1).pdf)
- Erciyes Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 6 Ağustos 2015,
<http://mimarlik.erciyes.edu.tr/icerikler/mimarlik-egitim-ogretim-lisans-gecmis-donem-egitim-ogretim-planlari>

- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Ağustos 2015, <http://mimarlik.fsm.edu.tr/Mimarlik-ve-Tasarim-Fakultesi-Bolumler-Mimarlik--Ders-Icerikleri>
- Fırat Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 7 Ağustos 2015, <http://mimarlik.mimarlik.firat.edu.tr/tr/node/109>
- Gebze Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 7 Ağustos 2015, http://anibal.gyte.edu.tr/ects/?dil=tr&duzey=ucuncu&modul=lisans_derskatalogu&bolum=326&tip=lisans
- Gedik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Ağustos 2015, <http://www.gedik.edu.tr/akademik-birimler/fakulteler/guzel-sanatlar-ve-mimarlik-fakultesi/mimarlik>
- Gediz Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 13 Ağustos 2015, <http://mmf.gediz.edu.tr/Detail/2972013145947513/692/769>
<http://mmf.gediz.edu.tr/Images/Files/lisanss.pdf>
- Girne Amerikan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2015, http://architecture.gau.edu.tr/download/barch_mimarlik.pdf
- Haliç Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Ağustos 2015, <http://www.halic.edu.tr/tr/akademik/fakulteler/mimarlik-fakultesi/mimarlik/ders-icerikleri>
- Hasan Kalyoncu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Ağustos 2015, http://mim.hku.edu.tr/ders_planlari.aspx?bolum=1,
http://mim.hku.edu.tr/bolum_detay.aspx?Bolum=1
- <https://ww1.emu.edu.tr/tr/programlar/mimarlik-lisans-programi/c/880?tab=ders-tanimlari>
- Işık Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Ağustos 2015, http://www.isikun.edu.tr/Web/899-5335-1-1/isik_universitesi/akademik/mimarlik_ve_tasarim_fakultesi__bolumler_ve_programlar__mimarlik_bolumu/ders_programi
- İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Ağustos 2015, <http://catalog.bilkent.edu.tr/current/dep/d70.html>
- İstanbul Arel Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 14 Ağustos 2015, <http://www.arel.edu.tr/muhendislik-mimarlik-fakultesi/mimarlik/bolum-dersleri>
- İstanbul Aydın Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Ağustos 2015, <http://www.ebs.aydin.edu.tr/index.iau?Page=BolumDersleri&BK=35&DersTuru=0&In=tr>
- İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Ağustos 2015, <http://ects.bilgi.edu.tr/AkademikProgramlar/Pages/Programlar/%C3%96%C4%9Fr>

- etim-Program%C4%B1-ve-AKTS-Kredileri.aspx?ProgramId=95&Fakulte=12&Type=Lisans
- İstanbul Esenyurt Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Ağustos 2015, <http://www.esenyurt.edu.tr/sayfa/mimarlik-bolumu/bolum-dersleri/5845>
- İstanbul Gelişim Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Ağustos 2015, <http://mmf.gelisim.edu.tr/Bolumdetey-36-1-mimarlik-.html>
- İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 15 Ağustos 2015, <http://www.kemerburgaz.edu.tr/akademik-birimler/mhndis-mimar-liste.aspx?SectionID=u1o467Ku%2brygfeRWVwQ1tA%3d%3d&ContentID=4oEu6KjEmU33gGZTiL4GkQ%3d%3d>
- İstanbul Medipol Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 16 Ağustos 2015, <http://www.medipol.edu.tr/Sayfa/6622/Program-Bilgileri/Ders-Plani-AKTS-Kredileri.aspx>
- İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 16 Ağustos 2015, <http://izu.edu.tr/tr-TR/mdbf/DersPlani/21/23/EbsFile.aspx>
- İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 7 Ağustos 2015, <http://mimarlik.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=7359>
<http://mimarlik.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=6653>
<http://mimarlik.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=6613>
- İstanbul Ticaret Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 16 Ağustos 2015, <http://www.ticaret.edu.tr/tr/Sayfa/Akademik/Fakulteler/muhendislik/Bolumler/Mimarlik/Mufredat>
- İzmir Ekonomi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 16 Ağustos 2015, <http://ects.ieu.edu.tr/akademik.php?lang=tr&sid=course§ion=mmr.fadf.ieu.edu.tr>
- İzmir İleri teknoloji Enstitüsü Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 7 Ağustos 2015, http://Web.iyte.edu.tr/arch/architecture/b_arch.htm
- İzmir Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 16 Ağustos 2015, <http://www.izmir.edu.tr/ibp/tr/mimarlik-fakultesi-bolumleri/mimarlik/297-dersler-akts-kredileri.html>
- Kadir Has Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 17 Ağustos 2015, <http://bologna.khas.edu.tr/lisans/188/plan>
- Karabük Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 7 Ağustos 2015, <http://mimarlik.karabuk.edu.tr/main.htm>
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 8 Ağustos 2015, <http://www.ktu.edu.tr/mimarlik>

- Kıbrıs Amerikan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2015, <http://www.auc.edu.tr/akademik/mimarlik>
- Kırklareli Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 8 Ağustos 2015, <http://mimarlik.klu.edu.tr/>
- KTO Karatay Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 17 Ağustos 2015, <http://www.karatay.edu.tr/?sayfa=9893aedd96594e02dcb5bfb3d4083e51>
- Lefke Avrupa Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2015, <http://www.eul.edu.tr/akademik/fakulteler/mimarlik-fakultesi/mimarlik/>
- Maltepe Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 17 Ağustos 2015, <http://mimarlik.maltepe.edu.tr/mimarlik/ders-tanimlari1>
- Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 8 Ağustos 2015, <http://mimarlikfak.artuklu.edu.tr/lisans/>
- MEF Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 17 Ağustos 2015, http://www.mef.edu.tr/Sanat_Tasarim_ve_Mimarlik_Fakultesi
- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 8 Ağustos 2015, <http://mmf.mehmetakif.edu.tr/mimarlik/detay.php?page=egitim#>
<http://ects.mehmetakif.edu.tr/tr/index.php?page=birimDetay&bolumID=220&birimID=44&bTurID=2>
<http://ects.mehmetakif.edu.tr/tr/index.php?page=birimDetay&bolumID=216&birimID=19&bTurID=2>
- Melikşah Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 17 Ağustos 2015, <http://mimarlik.meliksah.edu.tr/?Egitim,48>
- Mersin Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 8 Ağustos 2015, http://oibs.mersin.edu.tr/bologna/?id=/courses&program=*283&sinif=1
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 9 Ağustos 2015, http://www.msgsu.edu.tr/Assets/UserFiles/akademik_xmimfak_xmimbolm/mimarlik_k_bilgi_katalogu.pdf
- Mustafa Kemal Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 9 Ağustos 2015, <http://www.mku.edu.tr/main.php?page=lessons&cat=lisans&location=mimarlik>
- Namık Kemal Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 9 Ağustos 2015, <http://gstmf-m.Web.nku.edu.tr/DersKatalog/0/s/3014/3097>
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 9 Ağustos 2015, <http://www.konya.edu.tr/mimarlik/sayfa/2641>
- Niğde Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2015, [http://www.nigde.edu.tr/ckfinder_portal/userfiles/files/ders%20plan%C4%B1%20t%C3%BCrk%C3%A7e\(1\).pdf](http://www.nigde.edu.tr/ckfinder_portal/userfiles/files/ders%20plan%C4%B1%20t%C3%BCrk%C3%A7e(1).pdf)

- [http://www.nigde.edu.tr/ckfinder_portal/userfiles/files/ders%20i%C3%A7erikleri%20t%C3%BCrk%C3%A7e\(5\).pdf](http://www.nigde.edu.tr/ckfinder_portal/userfiles/files/ders%20i%C3%A7erikleri%20t%C3%BCrk%C3%A7e(5).pdf)
- Nişantaşı Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 18 Ağustos 2015,
http://nisantasi.edu.tr/uploads/fakulteler/pdfs/MMF_Mimarlik.pdf
- Okan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 18 Ağustos 2015,
<http://mm.okan.edu.tr/sayfa/ders-icerik-13>
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2015, <http://mimarlik.omu.edu.tr/akademik/mimarlik>
- Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 9 Ağustos 2015, <http://archWeb.metu.edu.tr/programs/undergraduate-programs/bachelor-in-architecture>, <http://archWeb.metu.edu.tr/programs/elective-courses/undergraduate-electives>
- Özyeęin Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 18 Ağustos 2015,
<http://www.ozyegin.edu.tr/AKADEMIK-PROGRAMLAR/mimarlik-ve-tasarim-fakultesi/architecture/B-Arch/Ders-Plani> <http://www.ozyegin.edu.tr/AKADEMIK-PROGRAMLAR/mimarlik-ve-tasarim-fakultesi/architecture/B-Arch/Courses->
- Pamukkale Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2015,
<http://www.pau.edu.tr/mtf/tr/sayfa/akademik-kadro-27>
- Sakarya Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2015
http://mimarlik.sakarya.edu.tr/tr/7436/ebs_bolum_lisans
- Selahaddin Eyyubi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 18 Ağustos 2015,
<http://mmf.seu.edu.tr/index.php?/pages/484/M%C3%9CHEND%C4%B0SL%C4%B0K%20VE%20M%C4%B0MARLIK%20FAK%C3%9CLTES%C4%B0%20M%C4%B0MARLIK%20B%C3%96L%C3%9CM%20M%C3%9CFREDATI>
- Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 10 Ağustos 2015,
<http://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/044001/2015-2016%20%C3%96%C4%9Fretim%20Plan%C4%B1%20S.pdf>
- Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Ağustos 2015, <http://mimarlik.sdu.edu.tr/tr/bolumler/mimarlik-4936s.html>
- TED Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 18 Ağustos 2015,
<http://www.tedu.edu.tr/tr/arch/program> <http://www.tedu.edu.tr/tr/arch/course-descriptions>
- Toros Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 19 Ağustos 2015,
<http://www.toros.edu.tr/sayfas/mimarl%C4%B1kdersicerikleri>
- Trakya Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Ağustos 2015,
<http://mimarlik.trakya.edu.tr/news/ders-icerikleri-bologna-sureci#.VcZcIfntmko>

- Uludağ Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Ağustos 2015,
<http://mimarlik.uludag.edu.tr/ogretim-planlari/>
- Uluslararası Antalya Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 18 Ağustos 2015, <http://arc.antalya.edu.tr/?desc> <http://arc.antalya.edu.tr/?curriculum>
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2015, <http://www.ciu.edu.tr/wp-content/uploads/2012/11/DEPARTMENT-OF-ARCHITECTURE1.pdf>
- Yakın Doğu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2015,
<http://www.neu.edu.tr/tr/node/366>
- Yaşar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 19 Ağustos 2015,
<http://mimarlik.yasar.edu.tr/>
- Yeditepe Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 19 Ağustos 2015,
<http://www.yeditepe.edu.tr/bolumler/mimarlik/ders-programi>
<http://www.yeditepe.edu.tr/bolumler/mimarlik/ders-aciklamalari>
- Yeni Yüzyıl Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 19 Ağustos 2015,
<http://www.yeniyuzuil.edu.tr/Bolumler/mimarliklisansprogrami.aspx>
- Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Ağustos 2015,
<http://www.mim.yildiz.edu.tr/images/files/USISKITAP.pdf>
- Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 11 Ağustos 2015,
http://www.yyu.edu.tr/bbs/index.php?islem=bolum&bid=6MzI1&sayfa=bilgi_belge
- Zirve Üniversitesi Mimarlık Bölümü Web sayfası, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2015,
<http://mimarlik.zirve.edu.tr/icerik/dersler-ve-ders-icerikleri/mimarlik-ders-icerikleri>